

Szlaki nadziei. Odyseja wolności

<https://szlakinadziei.ipn.gov.pl/sn/wystawy/miejsca/97485,Marondellas.html>
2023-10-04, 18:58

MARONDELLAS

MIASTO POCZĄTKOWO
NAZYWAŁO SIĘ KRAAL
MARANDELLI, LEŻAŁO NA
TERENACH LUDU VAROZVI.
BRYTYJCZYCY, ZAJMUJĄC
AFRYKĘ, UCZYNILI Z NIEGO
PRZYSTANEK W DRODZE DO
HARARE.

[Następny](#)

[Powrót](#)

Miejsca

Miasto początkowo nazywało się Kraal Marandelli, leżało na terenach ludu VaRozvi. Brytyjczycy, zajmując Afrykę, uczynili z niego przystanek w drodze do Harare.

Po zniszczeniu w 1896 r., miasto zostało przeniesione 4 mile (6 km) na północ, do linii kolejowej Beira - Bulawayo. W czasie wojen burskich stacjonowały tu oddziały armii brytyjskiej, wykorzystując je jako punkt wypadowy do Transwalu.

W czasie II wojny światowej miasto nosiło nazwę Marondellas, obecnie jest to Marondera. Władze brytyjskie w Rodezji Południowej zaferowały stworzenie tu osiedla dla ludności polskiej ewakuowanej przez Armię Andersa z ZSRS. Podsekretarz stanu w rządzie rodezyjskim T.C. Fynn poinformował swych przełożonych, że budynki w Marandellas będą gotowe na przyjęcie Polaków 20 grudnia 1942 r. Pierwszy transport Polaków do Afryki przybył do portu Beira 14 lutego 1943 r. i został skierowany do Marandellas.

Powstało tam polskie osiedle nazywane „Little Poland”, które zamieszkiwało 622 Polaków. Polacy zorganizowali tu dwie stołówki, kuchnię, łazienki, pralnię i mały szpital. Działał też Dom Polski, w którym znajdowała się świetlica, biblioteka, sala widowiskowa i warsztaty - krawiecki i szewski oraz fryzjer. Otwarto tu również polskie harcerstwo. Ponadto mieszkańcy wykorzystywali przynależące do obozu pola uprawne.

W obozie w Marondellas dzieci stanowiły 48,5%, początkowo nie miały tam warunków do nauki. Zajęcia szkolne odbywały się w jadalni w przerwach pomiędzy posiłkami. Dlatego też w pobliskim Digglefold w 1943 r. zbudowano żeńskie gimnazjum i liceum, aby mogły kontynuować edukację szkolną. Szkoła powstała z inicjatywy gen. Ferdynanda Zarzyckiego, przedwojennego działacza niepodległościowego i nauczyciela w Nowym Targu, ministra przemysłu i senatora II RP. Nauczycielami byli Polacy ewakuowani z [Cypru](#), byli to m.in. profesorowie wyższych uczelni. W pierwszym roku działalności do szkoły uczęszczało 145 uczennic, dla których prowadzono kursy gimnazjalne. Dzięki zaangażowaniu kadry nauczycielskiej szybko rozwinięto działalność edukacyjną i kulturalną. W styczniu 1944 r. 50-osobowa grupa dzieci z Marandellas i Digglefold przygotowała w Salisbury jasełka.

Osiedle w Marandellas zlikwidowano w końcu 1946 r., pozostał tam cmentarz, na którym znajdują się mogiły dziewięciu Polaków. Do dziś zachował się również budynek żeńskiego gimnazjum i liceum zbudowanego przez Polaków w Digglefold. Przed wejściem ciągle jest widoczny kamienny polski orzeł, a w archiwum szkoły przechowywane jest polskie godło wyhaftowane przez polskie uczennice.

[Więcej postaci](#)

[Więcej miejsc](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)